

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
shes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Karkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 40

Tallinn, 6. oktoobril 1936

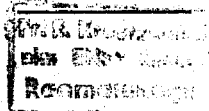
II aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS	
Ostujõusõttade turg	726
Põllutööriistade ja masinate kontrolli teostamine Lätis	727
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Mootorsõidukid 31. VIII 1936	729
Lühiuudiseid	729
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	731
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	730
Põllumajanduslik väljavedu	732
Peekoniturg	732
Tapaloomade ja lihaturg	732
Kanamunaturg	733
Piimaturg	733
Teraviljaturg	734
Linaturg	735
Kartuliturg	735
Aedviljaturg	735
Kalaturg	736
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Kartulisaak Inglises	736
Kartulitoll Inglises	736
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Eestis kehtivad kaubandus- ning maksete õienda- mise lepingud	737
Soome kaubalaevastik ja selle osatähtsus välis- maavedudes	738
Soome kaubalaevastiku olukorra parandamise kü- simusi	738
Seakatk Belgias	739
Leedu suhkruvabriku peakoosolek	740
Briti väliskaubandus augustis ja esimesel 8 kuul	740

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Concentrated Feed Market	726
Control of Agricultural Machines and implements in Latvia	727
INDUSTRY AND TRADE	
Motor Vehicles 31. VIII 1936	729
Sundry Information	729
PRICES	
Prices and Quotations	731
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	730
Exports of Agricultural Products	732
Bacon Market	732
Cattle and Meat Market	732
Egg Market	733
Milk Market	733
Grain Market	734
Flax Market	735
Potato Market	735
Vegetable Market	735
Fish Market	736
FOREIGN COUNTRIES	
Potato Crop in England	736
Potato Import Duty in England	736
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Trade and Clearing Agreements in Force in Estonia	737
Finnish Merchant Marine and Its Relative Im- portance in Foreign Shipping	738
Plans to Improve the Condition of Merchant Marine	738
Pig Pest in Belgium	739
General Meeting of "Lietuvos Cukrus", Ltd.	740
British Foreign Trade during the First 8 Months	740

PÖLLUMAJANDUS

OSTUJÕUSÖÖTADE TURG — CONCENTRATED FEED MARKET.

O. Lutter.

Ostujõusöötade turul valitseb praegu vaikus, sest enamuses talundeis püütakse ostujõusöötadele minevaist rahalisist väljaminekuist hoidudes ajada läbi vaid oma majapidamisest saadavate söödaviljade tarvitusega. Tingituna vähesest nõudmisest ja hinnakallinemisest on praegu suurmüügikeskuste õilkooside sortiment õige püüratud. Nii on suuremal kogusel saada vaid linaseemnekooke ja sojatange, kuna eelmiste aastate ülejääkidest võib esineda edasimüüjail väikesel määral ka teisi õilkoosiliike. Peale õilkooside on veel kodumaisist jahvatusaadusist peened ja jämedad nisukliid ja loomasöödajahu.

Praegune õilkooside ja söödateravilja hind on kõrgem kui aasta tagasi samal ajal, kuna nisukliid on jäänud seevastu eelmise sügise tasemele. Nisukliide juures on märkimisväärt asjaolu, et nende hind kõvenes m. a. suvekuul võrreldes sama aasta kevadega ümarguselt veerandi võrra ja tõusis tasemele, millisel on püsinud senini. Kõige suurema hinnatõusu osaliseks on saanud sojatangud, millede kg hind on tõusnud läinud sügise 12,25 snt-lt tänavu septembri keskel 14,75 snt-le — tõus seega kg kohta 2,5 snt ehk 20%, kuna kodumaisist tööstusist päritoleva linakoogi samaaegne kallinemine on 13% ja praegune hind 13,5 snt — ületab l. a. hinna 1,5 sendi võrra. Nisukliide hind on 9,5—10 snt kg.

Hoopis teine olukord on söödaviljadega, sest viimaste kallinemine on palju tundavam kui ostujõusöötade juures. Kui m. a. sügisel Tartu, Pärnu, Valga ja Rakvere turul keskmine kaerahind oli 9,1 snt ja odral 10 snt kg, siis on praegu vastavad hinnad 12,5 ja 14 snt — seega kallimad kaeral 37% ja odral 40%.

Tegelikku tarvitajat huvitab veel küsimus, kuidas mõjub hindade tõus tarvitusvõimaluste kujunemisele? Meie majapidamiste ostujõusöötade tarvet rahuldatakse peamiselt linakookide, sojatangude ja nisukliide ostmise läbi. Kuna nende kolme keskmine hind ületab aasta tagasi oleva taseme 11% võrra ja samal ajal tõusis vöihind l. a. 1,32 sendilt

tänavu 1,56 sendile ehk 18% võrra, on vöi ja toodud ostusöötade hindade vaherkord kujunenud võrreldes l. a. ostusöötade kasuks, millel tänavuse eelmisest aastast väiksema söödakoguse juures on väga oluline tähtsus kartaoleva söödapuuduse vältimiseks.

Peamiselt teenijate palkade tõusuga suurenevate väljaminekute juures on põllumehel praegu olulise tähtsusega hoolitseda sissetulekute suurenemise eest vöi halvemal juhul püüda hoiduda viimaste langusest allapoole praegust taset. Siin on tähtsamaks abinõuks sissetulekute säilitamine piimakarjast. See pärast tuleb pidada piimakarja võimalikult praeguses piires ja sellega seosesolevat söötade puudutuleku võimalust püüda vältida suurema ostujõusöötade läbi. Pidades silmas rahvamajanduslikku tähtsust vöiekspordi tagasimineku vältimisel lubati ka tänavu Vab. Val. poolt sööda otstarbel rukki sissevedu, mis koha peal jahvatatult ja segatult valgurikaste jõusöötadega läheb müügile segajõusööda nime all. Siinjuures püütakse kalkuleerida müügihinda võimalikult odavana ja teha seega viimast tarvituse oma sööda puuduse all kannatajale talundele kättesaadavaks. Et hoiduda toodangu tagasiminekest, seks kindlustatakse loodetavasti talvine vöihind läinud talvest kõrgemale tasemele, mille läbi muutub praegune vöi ja ostusöötade hindade vaherkord veelgi viimaste kasuks, andes seega tarvitajaskonnas suurema võimaluse puudutuleva söödaviljakoguse asendamiseks ostusöötadega.

Seoses viimaseaja kiire majanduskonjunktuuri paranemisega on muutunud ostujõusöötade hinnad ka teisis mais. Kui möödunud sügisel maksus meie rahasse arvatult Inglises kg linaseemnekooke 13,1 snt, puuvillakooke 7,8 snt ja maapähkliidkooke 11,1 snt, on vastavad hinnad käesoleva kuu keskel linaseemnekoogil 15,4 snt, puuvillakoogil 9,8 snt ja maapähkliidkoogil 14,0 snt. Seega ületab praegune hind aasta tagasi oleva taseme Inglises linaseemnekoogil 17% ja puuvilla- ja maapähkliidkoogil koguni 26%, mis moodustab kolme jõusööda keskmisena 23%.

Jõusõttade hinnad Taanis snt kg.

	September 1936	September 1935	Hinna tõus %-des
linaseemnekook	14,2	12,0	18
puuvillakook	13,2	11,3	17
päevalillekook	13,0	11,3	15
sojatangud	13,6	11,1	23
nisukliid (La Plata)	10,8	8,6	26
mais (La Plata)	10,8	10,0	8
kaer	11,6	9,9	17
oder	10,9	9,3	17

Taanis on lina-, puuvilla ja päevalilleseemne kookide ja kaera ning odra hinnatõus üsna ühtlane ja piirdub 15—18%-ga, kuna seevastu tunduvama hinnatõusu osaliseks on langenud sojatangud ja nisukliid. Nii on praegune sojatangude hind kõrgem l. a. 23% ja nisukliidel koguni 26%. Toodud sõttadest on maisi kallinemine väikseim ja praegune hind on vaid 8% üle l. a. taseme. Seega ületab toodud tabelis esimese viie piimakarja sõttana kõrge valgusalduse poolest tähtsa ostujõusõtta praegune hind 20% aasta tagasi samaaegse taseme. Kuna samaaegne võihinna tõus on vaid 8%, on kujunenud või- ja jõusõttade hindade vahetõus sõttade tarvitusele kahjuks ja jõusõttade tarvitusel piimatoodangu senisel tasemel hoidmise mõttes on meie põllumees paremal seisukohal kui Taani oma.

Ühes toiduteravilja viimaseaja tõusuga ja üldise majandusolukorra paranemisega ning P.-Am. Ühendriiges põua tõttu äpardunud saakidega on hindade seis söttaviljaturul paranenud tunduvalt. Nii tõusis maisihind septembri keskel Chicagos 15,66 kr kv, mis on kõrgem l. a. 42%. Kaer tõusis Chicagos eelmise aasta 5,74 kr-lt tänavu 8,44 kr-le kv ehk 47%, kuna Winnipegis kerkis odrahind 3,01 kr ehk 50% ja moodustab praegu 9,08 kr kv. Kuna ka rukis etendab söttaviljana tähtsat osa, on märkimisväärne, et rukki aastane hinnatõus on Chicagos 67% (tänavu sept. keskel 11,67 kr l. a. 6,97 kr kv) ja Winnipegis 53 (tänavu 9,63 kr l. a. 6,28 kr kv). Seega on tänavusõttade söttateraviljade hinnatõus suurem samaaegselt ostujõusõttade hindade kallinemisest ja praegune hind maailma söttateraviljaturul ületab maisi, odra ja kaera keskmise l. a. hinna 45% võrra ja tõuseb tasemele, mis mõjub halvavalt nende söttaviljade kaubandusele.

PÖLLUTÖÖRIISTADE JA MASINATE KONTROLLI TEOSTAMINE LÄTIS.**CONTROL OF AGRICULTURAL MACHINES AND IMPLEMENTS IN LATVIA.**

Ins. V. Nurk.

7. V 1936 hakkas Lätis kehtima Põllumajandus- ja kalandusriistade ja -masinate kontrolli seadus. Mainitud seaduse järgi aluvad kõik sisemaal toodetud, samuti välismailt sisseveetud põllumajanduses ja kalanduses tarvitatavad riistad, masinad ja nende osad Põllutöoministeriumi kontrollile. Kuni seaduse väljaandmiseni puudus üldine masinate kontroll, küll aga töötas Prekuli mõisas juba pikemat aega riiklik katsejaam põllutööriistade ja -masinate proovimiseks. Proovitõle masinate saatmine ei olnud senini firmadele kohustuslik.

Põllumajandus- ja kalandusmasinate ja -riistade kontrollitõid teostab ja juhib seaduse kohaselt Põllutöoministeriumi Põllumajanduse peavalitsus. Masinate ja riistade üle tegelikku järelevalvet teostavad Põllumajanduse peavalitsuse töötajad ja Põllutöoministeriumi katseasutised. Peamiseks põllu-

tööriistade ja -masinate proovitõide läbiviijaks on Prekuli põllutööriistade ja -masinate katsejaam ja Zemgali töö uurimise ja rationaliseerimise instituut. Viimase ülesandeks on eriti väiksemate riistade, nagu labidate, kirveste ja köblaste proovimine. Nimetatud asutisile lisaks kavatsetakse kutsuda ellu lähemal ajal mullaharimis- ja -uurimisasutis, kelle ülesandeks jääks mullaharimisriistade tegelik katsetöö.

Katseasutiste proovitõlemuste ja -andmete kaalumiseks ja lõplikuks vastuvõtmiseks on Põllumajanduse peavalitsuse juures moodustatud eriline 9-liikmeline kontrollkomisjon, kelle koosseisu määrab põllutöominister. Uue seaduse kohaselt moodustatud kontrollkomisjon pidas oma esimese istungi 1. IX k. a. Senini ei ole kontrollkomisjon suutnud teostatud proovitõide alusel teha veel keelutsuseid. Avakoosolekul oli arutusel ja võeti

vastu lähema tuleviku töökava. Esijärjekorras kavatakse võtta proovimisele adrad, äkked, viljapeksumasinad ja loorehad. Hiljem võetakse proovile kalapaadimootorid, võrgumaterjalid, niidu- ja lõikusmasinad. Proovitööd on ositatud nii, et proovimine toimub tegelikult töös juures hooaegadel, osade ja materjalide proovimine ning andmete läbitöötamine aga talvekuul.

Seaduse kohaselt peavad kõik läti tööstused, kus valmistatakse põllumajandusele ja kalandusele tarvilikke masinaid ja riistu, teatama Põllumajanduse peavalitsusele, mis riistu ja masinaid valmistatakse kuskil. Masinate ja riistade esitamine proovimiseks on tehtud tööstusile ja äridele kohustuslikuks ja peab toimuma tasuta.

Üldisi standardnorme, milledele peavad vastama masinate ja riistade ehitusel tarvitatavad materjalid, ei ole Lätis veel töötatud välja. Kontrollkomisjon on otsustanud võtta tarvitusele ka Läti oludes peamiselt saksa ja vene standardnorme.

Katsejaama kulude eelarve on olnud senini umbes 45 000 Ls aastas. Nüüd aga on kavas suurendada katsejaama eelarvet, sest nimetatud summaga ei jõuta korralikult täita katsejaamale pandud ülesandeid. Peale katsetööde on katsejaama ülesandeks ka masinatarvituse kursuste korraldamine ja masinate demonstreerimine; selleks palgati katsejaama poolt ametisse erinstruktorid.

Prekuli katsejaam näib olevat praegu tööga koormatud üle. Tegevus on laienenud kiiremini, kui on suudetud ehitada tarvilisi paigutusruume proovitavaile masinale, mistõttu osa masinaid, heinaniitjaid, atru, äkkeid ja kultivaatoreid seisib lahtises hoovis.

Tähtsamaist mõõduriistadest, mis katsejaamas tarvitusel, võiks nimetada isekirjutajaid vedru-dünamomeetreid veojõu mõõtmiseks ja teist isekirjutajat vedru-dünamomeetrit jõumasinate jõu mõõtmiseks, peale selle isekirjutajat tuuridemõõtjat ja materjalide kõvadusproovi aparati. Jaama seadis ei

võimalda teostada kõiki materjalide proovimise kohta peal, mistõttu tuleb osa töid teha ülikooli juures olevas vastavas laboratooriumis. Et aga ka ülikooli laboratoorium ei jõua teostada kõiki proove ja on ikkagi õppeiselooga asutis, on kavatsusel asutada kõigi riigiasutiste tarvis täielik riiklik materjalide proovimise laboratoorium, kus leiaks aset ka keemiaosakond.

Zemgali töös uurimise ja ratsionaliseerimise instituut on asunud intensiivsemalt tööle alles viimaseil aastail. Peamiselt toimub töö saksa ja tšehhoslovakkia samasuguste asutiste eeskujul. Lähemalt on uuritud senini suhkrupeedikavatusesga ühendusesolevaid töid ja töövõtteid ning vastavaid harimisriistu. Viimasel ajal on uuritud heina- ja põlluviljade kuivatamistööid ja -võtteid (aunade, saadude ehitust, suurust jne). Käsil on praegu töövankritüüpide uurimine, senini ei ole aga veel töötatud välja standard-töövankri tüüpi. Huvitav oli näha instituudis vanast veoautost ümberehitatud töövankrit, mis käis õhukumidel. Katsete andmeil võib vedada selle vankriga ligi 3 korda raskemaid koormaid kui tavalise töövankriga. Samuti pakuvad palju huvi instituudi poolt põllutöönäituse jaoks valmistatud rida mitmesuguseid töövõtete tabeleid ja pilte.

Lätis pannakse masinate ja riistade proovimisele ja kontrollile suurt rõhku ja selle läbiviimiseks anti k. a. väljaantud seadusega Põllumajanduse peavalitsusele võrdlemisi suuri õigusi. Senini töötanud katsejaamade näol on olemas kontrolliks tarvilik organisatsioon ja asutised. Arvestades senise tegevuse tulemusi, on prooviasutiste juhatajate üksmeelne arvamus, et ilma seadusliku aluseta on masinate ja riistade proovimine teostatav väga raskelt ja sellest on vähe kasu, kuna kontrolli teostamine on võimatu. Uue väljaantud seaduse kaasabil loodetakse juba lähemas tulevikus riistade ja masinate proovimise ja kontrolli alal parimaid tagajärgi.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

MOOTORSÕIDUKID 31. VIII 1936. — MOTOR VEHICLES 31. VIII 1936.

K. a. aprillist augustini lunastatud sõidulubade järgi kujunes liikvelolevate mootorsõidukite seis 31. VIII:

	Liikvelolevate mootorsõidukite arv			1. IV — 30. VIII k. a. liikvelolevast kuni 1000 km sõitnud mootorsõidukid
	31. VIII 1936	31. III 1936	31. VIII 1935	
Sõiduautod . . .	2 359	2 087	2 047	322
Veoautod . . .	1 638	1 489	1 337	249
Autobused . . .	246	212	207	33
Tuletõrjeautod . . .	86	82	77	1
Muud liigid . . .	12	9	11	1
Mootorrattad . . .	1 479	1 211	1 177	224

Võrreldes seisundit märtsi lõpul, mil lõppes sõidulubade kehtivus eelmise aasta kohta ja algas nende uuendamine k. tegevusaastaks, kasvas sõiduautode arv 322 ehk 15,8% võrra, veoautodele tuli juurde 199 ehk 13,8% ja mootorrattaste arv suurenes 268 võrra. Peagu sama võrra tuli liikvele uusi mootorsõidukeid. Arvuline vahe üldise juurdekasvu ja uute liikveletulnud mootorsõidukite vahel tekib tarvituselolnud autode kõrvaldamisest käigust või nende taas tarvituselevõtmisest.

Sõiduautode juurdekasvust jäi 56,5% Tallinna, peale selle tuli juurde suuremal arvul (32—39) sõiduautosid Harju-, Pärnu- ja Tar-

Mootorsõidukite arv tõusis eriti:

	Sõiduautod		Veoautod		Mootorrattad	
	31.VIII 1936	31.III 1936	31.VIII 1936	31.III 1936	31.VIII 1936	31.III 1936
Tallinn . . .	1 179	997	603	547	459	344
Tartu . . .	221	230	123	120	113	102
Narva . . .	50	44	22	22	20	19
Harjumaa . . .	113	77	120	118	109	102
Virumaa . . .	138	132	119	100	127	107
Järvamaa . . .	61	60	50	52	75	85
Läänemaa . . .	47	46	56	47	62	50
Saaremaa . . .	26	34	31	30	25	29
Pärnumaa . . .	139	107	133	128	128	123
Viljandimaa . . .	137	132	109	97	123	94
Tartumaa . . .	104	65	104	75	113	77
Võrumaa . . .	71	53	62	55	64	43
Välgamaa . . .	43	38	27	28	34	31
Pärisemaa . . .	31	22	30	20	27	20
Kokku . . .	2 359	2 087	1 638	1 439	1 479	1 211

tumaale. Nimetamisväärt on veel sõiduautode juurdekasv Võrumaal, nimelt 18 tk. Veoautode juurdekasvust jäi $\frac{1}{4}$ Tallinna, ülejäänud ositus maadesse, kusjuures nimetamisväärset tuli autosid juurde Pärnumaal (55 veoautot), Tartumaal (29 veoautot), Virumaal (19 veoautot), ja Viljandimaal (12 veoautot). Mootorrattaste juurdekasvust langes 42,9% Tallinnale, peale selle kasvas suuremal arvul mootorrattaste arv Tartumaal (36), Viljandimaal (29) ja Võrumaal (19).

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

■ Riigi Turbatööstusele jõudis Taanist Tallinnasse üks turba briketeerimispress ühes jahvatus-, tõste- ja muude seadistega. Seadis paigutatakse Ellamaa turbatööstusse ja temaga hakatakse katsetama turba briketeerimist. Samuti jõudis kohale NSVL-st ostitud 1 standard-elevaatormasin turbavalmistamiseks rogovi-süsteemilise pressiga. Ka see masin seatakse üles Ellamaa turbatööstuses.

■ Narva kalevi manufaktuuri o.-ü-le jõudis Saksast kohale kammitud villase lõnga (kamm-garn) ketramisseadis, mille üles- ja töökordaseadmisõõdega juba lähemal ajal jõutakse lõpule. Samal ajal õpetatakse vabriku meistreid käsitama masinaid ja seadiseid ning tehakse nendega proovitöid. Kõnealolev seadis on meil esi-

mene ja tema muretsemist on põhjustanud tarvitajaskonnas üha kasvav nõue kammitud lõngadest villaste riiete järele, millede valmistamiseks tuleb aga lõng importida, mistõttu tõusis nimetatud lõngade import 195 tn-lt 1930. a. 312 tn-le 1935. a., vaatamata, et selle importi Majandusministeerium on püüdnud pidurdada litsentsega. O.-i. poolt muretsetud seadis võimaldab ka silmkootrikootööstuses ja kodukäsitöös tarvitavate ja tänini imporditavate n. n. „strick-garn“ lõngade ketramist.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ T/Ü-le „Tornator“ — A. T. Tidblad ja A. A. Linholm, Tallinnas, Vene-Balti tehases 81 — puutööstuse sisseseadmiseks.

Ettevõttes leiab tööd 15 töelist. Jõuandjais elektrimootorid, kogujõuga 9 h. j. Valmistatakse Eestis patenditud tööviisiga ümmargusi, veekindla kaseiin-liimiga kokkuliimitud tarbekeppe, nagu: harja- ja luuavarsi, suusakeppe, aknaruloopuid jms., peamiselt ekspordiks. Toorainena kasustatakse jätteid saeveskeist ja lauaservi.

■ Kivimäe kudumismanufaktuuriühisusele Schimansky ja Ko., Nõmmel, Mesila 28, asuvas kudumistöökojas töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töelist. Jõuandjaks elektrimootor. Kootakse kunstsiid- ja puuvillariideid mitmesuguseks otstarbeiks.

■ O/Ü-le „Mootor“, Tallinnas, osta Saksast üks kurbivõllihvimismasin ja üks pneumaatiline vasar, koguväärtuses 2400 kr.

■ Klaasivabrikule Joh. Lorup, Tallinnas, vedada sisse Saksast üks automaatkarastusaparaat 16000 kr. väärt.

■ Kudumis- ja pesutööstusele A. Treier, Tallinnas, vedada sisse üks „Interlock“ süsteemi trikookudumismasin 6000 kr. väärtuses, Saksast.

■ Vennad Hoppile, Tartus, Kroonuaia 32 asuvas mehaanilises jalaõude-

tööstuses „Atlanta“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 50 töelist. Jõuandjais elektrimootorid. Valmistatakse iga-sugu jalaõusid.

■ A/S. „Frankonia“, Tallinnas, Narva m. 13/15 asuva tööstushoone ümberehitamiseks, et seal seada sisse klaasilihvimis-, peegeldamis- ja mehhaanikatöökoda.

Majandusministeerium andis loa:

■ Pärnu nahatööstusele J. Kollist, Pärnus, ühe nahapuhastamismasina ostuks Saksast 3532 kr. väärtuses.

■ Nahatööstusele A/S. „Union“, Tallinnas, ühe kroomnahalihvimismasina ostuks Saksast.

■ Vennad A. ja R. Hoff'ile Viljandis, ühe toorvillapügamismasina sisseveoks Saksast 2735 kr. väärtuses.

■ Pappkarbitöökojale L. Kudeberg, Tallinnas, ühe papilõikamismasina koos „Rill-Ritz“ aparaadi ja siletraatõmbulussmasina ostuks Saksast 1086 kr. väärtuses.

Kõik masinad ja seadised on määratud ettevõtete seadise uuendamiseks ja ajakohastamiseks.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumine Inglises näitas möödunud nädalal taas tõusu. Nii noteeriti eesti võihinnaks Manchesteris 108—110 š cwt eelmise nädala 103—105 š vastu. Saksast saadav hind püsis viimasel kolmel nädalal ühtlasel tasemel, s. o. 171 snt kg fob Tallinn. Kuna möödunud nädalal jäi ekspordivõihinna noteering ära, noteeriti see nüüd 153 snt kg 21.—27. IX sissetulnud või eest. Vaatamata võihinna tõusule Inglises, noteeriti 28. IX — 4. X sissetulnud ekspordivõihinnaks 148 snt kg franko saatejaam. Viimast ekspordivõihinna noteeringu nõrgenemist põhjustas Saksa veetud võikoguse osatähtsuse vähenemine üldises väljaveetud võikoguses. Turutendents tõusev.

Septembris asetleidnud võihindade languse põhjused on arvatavasti seotud kaudselt

Uus-Meremaa võihinna kindlustamisega tootjatele, arvates 1. VIII k. a. Võihinna kindlustamise puhul deklareeritud tootjate vabastamine ebasoovitavast võihinna kõikumisest mõjus inglise äriingkondatele, kes on ostnud aastaid Uus-Meremaa võid, teatava etteheitena. Ning pealegi langes võihinna kindlustamismoment võihinna tõusuperioodi. Viimase asjaolu tõttu jäid suurärid võioistudel tagasihoidlikeks, mis soodustas võituruseisundi lõvenemist. Kuna aga euroopa karjamajandusmaist vähenes võipakkumine hooajaliselt järjest, lahenes seisund iseendast. Seejuures on edasised võiturukujunemise väljavaated rahuldavad.

Või väljaveedu Hollandist oli augustis 27% võrra suurem kui 1. a. samal kuul. K. a. esimese kaheksa kuu vältel eksporditi võid

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

Eestikeelne nomenklatuur v. nr. 39.	28 IX	21 IX	%	September		Eestikeelne nomenklatuur v. nr. 39.	28 IX	21 IX	%	September	
	4 IX	27 IX		1936	1935		1936	1936		1935	
WHOLESALE PRICES, TALLINN. Quoted by Produce Exchange Committee.											
Grain, Flour and Potatoes.											
1. Rye	14,25	—	—	13,50	12,59	70. Hag-fat	115	100	+15,0	105	63
2. Wheat	24,50	—	—	23,50	14,25	71. Lard	135	120	+12,5	120	81
3. Barley, brewing	—	—	—	—	—	72. Beef-fat	65	65	0	65	48
4. " food	15,50	—	—	14,75	—	73. " molten	75	75	0	75	63
5. Oats	12,00	—	—	12,00	—	74. " Herrings, salted	60	60	0	60	45
6. Rye-meal	14,95	—	—	14,95	14,10	75. Sprats, fresh	13	30	-40,0	28	21
7. Rye-flour	21,15	—	—	21,15	21,18	76. Killo	32	30	+6,7	28	25
8. Wheat-flour (whites)	46,00	—	—	45,50	32,75	77. Clover	6,1	6,4	-4,7	5,7	5,3
9. Potatoes, export	—	—	—	—	—	78. Meadow hay	3,7	4,9	-24,5	4,4	4,2
10. " distiller's	—	—	—	—	—	79. Fire-wood, birch, m ³	845	845	0	845	684
11. " for industry	2,00	—	—	2,00	—	80. " pine, m ³	528	528	0	528	423
Dairy Products											
12. Cheese, Swiss per kg.	—	—	—	—	1,30	81. Petroleum, per lit.	13	13	0	13	11
13. Margarine, per kg.	0,75	—	—	0,75	0,70	AGRICULTURAL PRODUCTS					
Groceries.											
14. Sugar, English	42,75	—	—	42,75	42,13	Rye — Kr. per quintal.					
15. Salt, Russian	2,50	—	—	2,50	2,50	82. Hamburg (La Plata)	10,50	10,07	+4,3	9,50	7,14
16. " German	2,50	—	—	2,50	2,50	83. Chicago	11,64	11,96	-2,7	11,66	6,55
17. " English	—	—	—	—	2,50	84. Winnipeg	9,77	9,90	-1,8	9,67	5,88
18. Rice, No. 2 Burma	45,00	—	—	45,00	45,00	Wheat — Kr. per quint.					
19. Tea, Orange Pekoe Cey'n kg	5,75	—	—	5,75	5,75	85. Hamburg (Manitoba I)	16,98	16,98	0	16,98	14,46
20. Coffee, Rio, Santos, etc.	4,68	—	—	4,68	4,68	86. Liverpool	16,00	16,04	-0,2	15,18	12,80
21. Herrings, Scots, Matties bl.	48,50	—	—	48,50	35,00	87. Chicago	16,29	15,46	-1,1	14,86	12,72
22. " Matfuss per bl.	52,50	—	—	52,50	39,50	88. Winnipeg	14,55	14,56	-0,1	13,55	12,09
Building Materials.											
23. Bricks per 1000	86,50*	—	—	86,50*	44,00	Maize — Kr. per quint.					
24. Cement per bl. ¹⁾	5,95 ⁶⁾	—	—	5,95 ⁶⁾	6,45	89. Chicago	13,63	17,45	-21,9	16,09	11,93
25. Lime	2,77	—	—	2,77	—	Milk, loose, Tallinn (snt. per lit.)					
26. Zinc-white per kg.	0,42	—	—	0,42	0,47	90. I grade to stores	10	10	0	10	8,5
27. Ochre	0,25	—	—	0,25	0,22	91. I " for ind. purpos.	9,5	9,5	0	9	7
28. Varnish	71,00	—	—	71,00	65,56	92. II " to stores	9	9	0	9	7
Metals.											
29. Iron, bars	14,75	—	—	14,38	14,00	93. II " for ind. purpos.	8	8	0	8	6
30. Steel, spring	24,00	—	—	24,00	25,00	Butter — snt. per kg.					
31. Tin	430,00	—	—	430,00	495,00	94. Tallinn	148	153	-3,8	156	143
32. Lead	41,00	—	—	40,00	36,50	95. Guaranteed price	190	190	0	190	190
33. Brass, sheets	157,50	—	—	157,50	175,00	In London.					
34. Copper, sheets	140,00	—	—	140,00	150,00	96. Danish	223	217	+2,8	228	225
35. Zinc, sheets	69,00	—	—	69,00	67,50	97. Estonian	—	—	—	188	—
Cloth and Leather.											
36. Cotton cloth "bias" per m.	0,58	—	—	0,58	0,56	98. Latvian	—	—	—	—	179
37. " "mitkal"	0,42	—	—	0,42	0,42	99. Lithuanian	—	—	—	—	174
38. Sole leather, Esto'n per kg.	2,45	—	—	2,46	2,03	100. New Zealand	—	178	—	—	193
39. " " Amer'n. I grade	2,50	—	—	2,50	2,33	In Manchester.					
Fuel, Oils, etc.											
40. Coal, steam, Newcastle	2,50	—	—	2,53	2,55	101. Danish	223	218	+2,3	227	228
41. " forge	2,80	—	—	2,80	2,75	102. Estonian	194	185	+4,9	197	190
42. Oil shale, IA grade	0,80	—	—	0,80	0,80	103. Latvian	164	185	+4,9	197	190
43. Peat	0,90	—	—	0,90	0,83	104. Finnish	208	199	+4,5	210	218
44. Oil-shale-oil	4,60	—	—	4,60	4,60	105. Swedish	208	201	+3,5	211	211
45. Naphtha, American, Polish	10,25	—	—	10,25	10,25	In Berlin.					
46. Petroleum, Russ'n, Amer'n	12,00	—	—	12,00	10,25	106. German, finest	351	351	0	351	358
47. Benz., St. Oil Sh'le, mix'd li.	0,26	—	—	0,26	0,26	107. Fine dairy butter	343	343	0	343	350
48. " Kiviõli "Estolin"	0,29	—	—	0,29	0,29	108. Dairy butter	319	319	0	332	339
RETAIL PRICES, Tallinn (snt. per kg.)											
49. Rye-flour	14,8	14,8	0	14,8	14,0	109. In Copenhagen — Danish	178	170	+4,7	178	182
50. Wheat-meal	28,0	28,0	0	28,0	20,2	Bacon — snt. per kg.					
51. Manna	50	50	0	50	40	110. Tallinn 60 — 72 kg I gr.	88 ^{*)}	88 ^{*)}	0	91	64
52. Potato-flour	35	35	0	35	25	111. " 55.5—59.5 " " " }	83 ^{*)}	83 ^{*)}	0	86	59
53. Potatoes	3,2	3,2	0	3,9	3,8	112. " 72.5—75.0 " " " }	79 ^{*)}	79 ^{*)}	0	82	55
54. Sugar	44	44	0	44	43	In London (highest quot.)					
55. Salt	5	5	0	5	5	113. Danish	178	178	0	178	152
56. Milk, per lit.	11	11	0	11	8	114. Estonian	155	155	0	157	144
57. Butter, dairy	170	170	0	170	154	115. Latvian	155	155	0	157	142
58. " farm	160	160	0	160	135	116. Lithuanian	155	155	0	157	144
59. Cream, sweet, per lit.	108	110	-1,8	110	91	117. Swedish	168	168	0	169	146
60. " sour	100	100	0	100	96	118. Irish	180	171	+5,2	178	158
61. Eggs, pair	11	9	+22,2	9	9	119. Polish	155	157	0	157	140
62. Pork, boiling	100	100	0	98	54	Flax — Võru-Petseri.					
63. " roasting	110	110	0	105	56	120. R	100	—	—	100	102
64. Beef, boiling	50	45	+11,1	47	41	121. HD	91	—	—	81	93
65. " roasting	80	80	0	80	58	122. D	82	—	—	82	84
66. Veal, fore-quarter	60	55	+9,1	54	46	123. OD	71	—	—	71	73
67. " hind-quarter	70	70	0	70	59	124. LOD	60	—	—	60	62
68. Mutton, fore-quarter	65	60	+8,3	51	45	125. H	48	—	—	48	50
69. " hind-quarter	70	60	+16,7	58	54	Flax — elsewhere in Estonia.					
						126. R	99	—	—	99	100
						127. HD	90	—	—	90	91
						128. D	81	—	—	81	82
						129. OD	70	—	—	70	71
						130. LOD	59	—	—	59	60
						131. H	47	—	—	47	48

1) fr. Rakvere; 2) 5/X—11/X; 3) 28/IX—4/X; 4) ühes teademaksuga; 5) „Siilikaat“; 6) paberkotis.

Hollandist 830 294 cwt l. a. sama aja 653 129 cwt vastu. Seega näitas või väljavedu k. a. Hollandist tõusu 28% võrra.

Või sissevedu Belgiasse oli juulis vaid 864 cwt l. a. sama kuu 2 026 cwt vastu. K. a. seitsme kuu jooksul imporditi võid Belgiasse 64 015 cwt l. a. sama aja 69 785 cwt vastu, vähenedes seega 8% võrra. Tähtsamaks sisseveomaaks osutub Holland, kes ekspordis üle poole kogu Belgia või sisseveost. Või sisseveo vähenemist on mõjutanud nähtavasti margariinitoodangu tõus. Nii oli näiteks k. a. juulis margariinitoodang Belgias 84 744 cwt l. a. sama kuu 62 854 cwt vastu.

Või väljavedu NSVL-st oli juulis 75 122 cwt l. a. sama aja 98 090 cwt vastu, s. o. 22% võrra väiksem. K. a. esimesel seitsmel kuul eksporditi võid NSVL-st 147 362 cwt l. a. sama aja 339 448 cwt vastu. Seega näitas või väljavedu k. a. NSVL-st langust 57% võrra.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1848 tünni ja Saksa 905.

Siseturul maksus või möödunud nädalal snt kg:

Tallinnas . . lauavõi 170—175 snt köögivõi 160—165 snt
Pärnus " 165—170 " " 160 "

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul leidis aset hooajaline lõdvenemine. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering nõrgenes 2 š võrra tsnt-lt, langedes seega 7 š võrra alla l. a. taseme. Vaatamata sellele jäeti muutusetu peekonsigade noteering ja ka elussigade noteeringud. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	88	83	77	Sise-
55,5—59 "	88	79	73	turu-
72,5—75 "	83	79	73	hinnad
75,5—80 "	79	75	72	

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Elustapaloomade ja lihaturul oli läinud nädalal veiste pakkumine keskmine. Nädalas turustati 518 veist. Nõudmine veiselihale suurenes. Eelolevaks nädalaks on loota pakumise suurenemist. Nädala keskmiselt maksus pulliliha nuumatuil (elusk. üle 400 kg) 41—44 s, keskmisil 34—39 s ja lahjadel 30—33 s kg. Eluskaaluhind vastavalt liha

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. I. i kuni 4. X	1935. a. I. i kuni 6. X.	1934. a. I. i kuni 7. X
	28./IX- 4./X 1936	21./IX- 27./IX 1936			
VÕI (tonni)					
Butter (tons)	309,7	597,5	8495,0	8611,5	8172,1
Sellest:					
Saksa	215,7	337,6	3496,2	3360,7	2425,9
Inglisse	93,9	259,9	4895,7	4933,0	5581,8
Belgiasse	—	—	—	42,3	15,4
Soome	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	1537	2137	36090	39655	28821
Sellest:					
Inglisse	97	245	16796	21706	17845
Saksa	1440	1800	15176	14160	7594
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	44,9	33,2	1770,4	1730,8	1868,2
LINA (tonni)					
Flax (tons)	40,8	68,3	6238,0	4239,3	2976,9
Sellest:					
Inglisse	—	30,5	2635,4	2830,1	2117,7
Belgiasse	—	—	1039,4	70,3	121,6
Soome	—	—	455,1	134,9	99,3
Saksa	40,8	27,8	1174,8	1092,3	528,8
Prantsusse	—	—	738,7	10,3	60,5

Tartus . . . lauavõi 170—180 snt köögivõi 150—163 snt
Valgas " 170 " " 150—160 "
Narvas " 175—180 " " 150—160 "
Rakveres " 175 " " 150—165 "

ja elussigade eest alla 101 kg 62 snt ja üle 105 kg 59 snt kg.

K. a. kolmanda veerandi keskmine I sordi peekonsigade noteering tõusis 91 snt-le 69 snt vastu eelmisel nädalal. Seega on peekonsigade noteeringute tase 42% võrra kõrgem l. a.

Kuigi tavaliselt aasta viimasel veerandil hinnad langevad pisut, ei ole tõenäoline, et see ulatub üle 10%. Seega jääks kõrgem hinnatase püsima ka viimasel veerandil.

rammususele 20—23—26 s kg. Pullid väiksemad (elusk. alla 400 kg) nuumatud 41—43 s, keskmised 34—38 s ja lahjad 30—33 s kg. Eluskaalu alusel maksusid väiksemad pullid 20—24—26 s kg.

Lehma- ja härjaliha maksus nuumatuil 40—46 s, keskmisil 28—35 s ja lahjadel 24—26 s kg. Eluskaalu alusel maksusid nuuma-

tud lehmad 26—27 s, keskmised 20—21 s ja lahjad 15 s piires kg. Mullikalaha (eluskaal 120—300 kg) nuumatuil 41—43 s, keskmisil 34—38 s ja lahjadel 30—33 s kg. Eluskaaluhind rammususe järgi 20—23—25 s kg. Naha ja pädikute (pudemete) arvel tuleb arvata veiselaha kg-le juurde 8—12 s.

Vasikalaha pakkumine väike. Tendents kõveneb. Nädalas turustati vaid 203 vasikat. Liha maksus nuumatuil 65—70 s, keskmisil 50—65 s ja lahjadel 45—50 s kg. Eluskaaluhind nuumatuil 50 s kg ja keskmisil 45 s piires kg.

Lambaliha pakkumine suur. Turustati 1422 lammast. Hea nõudmise tagajärjel püsisid lihahinnad võrdlemisi head. Eelolevaks nädalaks on loota pakkumise suurenemist. Eksportlambaliha noteering jäi endisele tasemele, s. o. 60—65 s kg, ning franko saate-

jaam eluskaaluhind 27—29 s kg. Siseturul maksus lambaliha nuumatuil 55—60 s keskmisil 45—50 ja lahjadel 37—42 s kg. Eluskaalu alusel maksusid siseturuliambad 20—28 s kg.

Sealiha pakkumine oli nädala esimesel poolel keskmise, kuid suurenes järsku nädala lõpul. Tunduvalt suurenenud pakkumine tõi kaasa hindade nõrgenemise, mis annab end tunda ka eelolevaks nädalaks. Liha maksus kõikidel sortidel 84—87 s kg. Eluskaaluga maksusid sead 65 s piires kg.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg):

	Sealiha	Veiselaha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	85—90	35—60	50—55	50—55
Pärnu	85—115	35—60	45—55	45—50
Valga	90—110	45—60	40—45	50—55
Haapsalu . . .	90—100	45—65	60—65	60—65

Nahkade noteering jäi endiseks.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumise tase välisturgudel toimus eelmise nädala hindade piires. Ookeanitaguseist maist suurenev hooajaline eksport pidurdas sesoonset hindade kõvenemise intensiivsust, mille tagajärjel võib loota samuti lähemal nädalal küll kindlat munaturgu, kuid hindade tõusu kiiruse vähenemist. Munahindade tippseisundist Inglises, mis saavutatakse tavaliselt detsembri algul, puudub käesoleval korral veel umbes 15%.

Kuna välisturul jäid munahinnad endisele tasemele, jäeti ka meie eksportmunade hind endiseks, s. o. 95 snt. kg. franko kogumispunkt. Seega maksavad eksportörid tootjatele vähemalt, vastavalt munade raskusele:

50 gr raskusist munadest	47 snt kümme ehk	9,4 snt paar
55 " " "	51 " " "	10,2 " "
60 " " "	56 " " "	11,2 " "

Kanamunade väljavedu tähtsamaist eksportmaist, peale Taani, on näidanud k. a. vähenemist. Kanamunade väljavedu Hollandist oli augustis 3% võrra alla m. a. sama

kuu taset. K. a. kaheksal kuul eksportis Holland mune 928 740 cwt l. a. sama aja 975 668 cwt vastu, vähenedes seega samuti 3% võrra. Hollandi kanamunade ekspordi sihtmaaks oli Inglise ja Saksa, kuna teisisse maisse on läinud kogu väljaveost umbes kümnendik.

Kanamunade väljavedu Belgiast oli k. a. juulis 29% võrra suurem kui l. a. samal kuul. K. a. esimesel seitsmel kuul eksporditi mune Belgiast 1 061 217 s. sada (120 tk.) l. a. sama aja 1 142 292 s. s. vastu, seega vähenemine 7% võrra, võrreldes l. a. sama aja väljaveetud kogusega.

Meie siseturul maksusid väikemüügil kanamunad möödunud nädalal:

Tallinnas	10—12 snt paar
Valgas	10—13 " "
Narvas	9—11 " "
Tartus	10—12 " "
Pärnus	10 " "
Rakveres	12 " "

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Eelmise nädala kohta Tallinnas noteeriti 5. okt. s. a. endised piimahinnad, s. o.: I valiku rööskpiim piimakauplustele müügil 10 senti, piimatööstus-

tele müügil 9—10 senti liiter. II valiku rööskpiim piimakauplustele müügil 9 senti ja piimatööstus-tele müügil 8 senti liiter. Piima järele

nõudmine on hea, kuid möödunud nädalal veel mitte küllaldane selleks, et piimahind üldiselt oleks tõusnud. Mõnes rajoonis maksetakse parema II valiku piima eest juba paar nädalat 10 senti liiter.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	16	12	12—13	11
Tartu	14—15	10—11	—	8—9
Narva	12—13	9—10	—	7—8
Pärnu	16	11	—	10
Rakvere	13	11	—	9
Valga	13	—	—	8
Haapsalu	—	—	8	7

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Mais: Chicago 13.63 (17.45).

Üksikute maade kullaaluselt lahkumine tõi endaga kaasa esialgu ka segaduse teraviljaturgudel. Müüjad maad on ootaval seisukohal praeguse rahaturu ebakindluse tõttu ja pakkumistega ettevaatlikud, vaatamata sellele, et enamuses ostjais mais püsib kindel nõudmine k. a. madalama lõikuse tagajärjel. Möödunud nädala esimesel poolel jätkus septembri esimesil päevil alanud hindade kõvenemine, kuid suurem muutus ilmes nädala teisel poolel. Kuni kullaaluselt lahkumiseni noteeriti Hamburgi teraviljad hollandi rahaühikuis (fl.), kuid alates septembri lõpust noteeritakse sealsed hinnad nisul dollareis ja rukkil inglise š, millega võib seletada ka Hamburgis esinevat rukkihinna l. n. tõusu. Suurema hinnalanguse tegi läbi mais, ja m. n. hind (13,5 kr kv) on nõrgem eelmisest nädalast 3,95 kr. kv-lt. Säärast järsku langust tingis septembri tähtajaliselt müügil üleminek detsembri tähtajale. Ka m. a. samal ajal esines maisi juures langus samul põhjusil, mis jäi küll tänavusest nõrgemaks (3 kr. kv-lt), kuid oli tollal kehtinud hindade juures küllaltki suur. Viimase hinna langusega saavutas mais enam-vähem normaalse seisukoha ja püsib praegu hinnalt rukkist kõrgemal, kuid jääb odavamaks nisust. Viimased kaks kuud kestnud olukorra juures, mil maisihind oli lähedane teraviljabörsidel kõrgemale nisuhinnale ja eelmisel nädalal ületas koguni Hamburgi nisuhinna 47 snt võrra, jäi maisi, kui söödavilja, tarvitus tema liiga kõrge hinna tõttu küsitavaks. Möödunud nädala kestel noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr. kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 11.64 (11.96), Winnipeg 9.77 (9.90), Hamburg (La Plata) 10.50 (10.07);

Nisu: Chicago 15.29 (15.46), Winnipeg 14.55 (14.56), Hamburg (Manitoba I) 16.98 (16.98), Liverpool 16.00 (16.04);

Arvestades lõunapoolkera keskmisi saake, tõuseb tänavune kogu maailma nisutoodang Broomhalli arvutuse 1 070 milj. kv-le, mis on madalam l. a. 81 milj. kv ehk 7% võrra. Kuna viimase kolme aasta toodangud olid üldiselt aastatarvitusest väiksemad, kahanesid pidevalt intensiivseil kasvatusaastail kogunenud tagavarad ja tänavune nõudmisest ülepakkumine on vaid 4 milj. kv, mis osutub 146 milj. kv nõudmise juures väiksemaks. M. a. nõudmisest ülepakkumine oli üle kümne korra suurem ja moodustas 44 milj. kv. Sõltuvalt maailma nisutagavarade vähenemisest hakatakse tähtsamais nisukasvatuse-rajoones taas laiendada külvipindu. Nii külvati P.-Ameerikas juba tänavu talinisu tunduvalt enam l. a. Samuti on kuulda uuest suiniskülvipindade laiendamise kavatsustest ka lõunapoolkeramais. Laiendatud külvipindade ja soodsate kasvuolude juures võib tekkida juba järgmisel lõikusaastal suurenevast pakkumisest olukord, kus nisukasvatusele spetsialiseerunud maad kannatavad ülejääkide turustamise raskuste all.

Siseturul edeneb riiklik teraviljaost jõudsalt. Rukkimüük võrreldes pakkumisega on ostulõpetanud punktides kaunis elav ja kõigub 50 ja 70% vahel, kuna seevastu ollakse nisumüügiga tagasihoidlikud. Senini on lõpetanud ostu 9 punkti, milliseis kokkutoodud rukkikogus on 719 tn ja nisukogus 1,9 tn.

Soome kaubanduslepingu alusel müüdivast rukkist on 5 000 tn kohta jõutud hinnaga kokkuleppele ja sellest on juba viidud osa ära, kuna ülejäänud 3 000 tn kohta käivad läbirääkimised. Poolast loomasööda otstarbel ostetud 8 000 tn rukkist on kõik kohal, ja jahvatamine ning segamine lisanditega algab peale riikliku teraviljaostu lõpetamist.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimaste nädalate linaturgu mõjustas kuldvaluutade ebastabiilsus, eriti prantsuse fr langus ja selle eelmäng.

Juba alates septembri keskpaigast, s. o. ajast, mil prantsuse fr nõrk seisund oli juba ilmne, hakkas ka linaturg nõrgenema, ilma et nõudmise ega pakkumise vahekorras toimunuks olulist muudatust.

Kuna Prantsuse, kui küllalt tähtsa lina-importmaa, valuuta kaotas osa oma ostujõust, avaldas see oma mõju linahindadele.

Arvatakse, et linahinnad Prantsuses peakisid tõusma enam-vähem võrdeliselt valuuta langusele, kuid see saab toimuda pikkamööda ja alles seejärel, kui prantsuse linaäridel on tagavarad müüdnud ja nad on sunnitud ostma uusi tagavaru kallima hinna eest.

Seisund siseturul on aga püsinud endiselt kindlana või on muutunud järjest kindlamakski. 1. oktoobril Petseris peetud kuulaadale toodi lina uuest ja vanast saagist

kokku 4000 kg ja müüdi hinnaga 107 snt kg Võru-Petseri R sordi alusel. Eriti rikkalik oli aga linaseemnete turg. Linaseemet toodi samale laadale 240 tn, mis müüdi hinnaga 17—18 snt kg.

Linaseeme on kvaliteedilt parem m. a., samuti ületab saak eelmise aasta.

Linahindade noteerimiskomisjon noteeris oma istungil Börsikomitee ruumes 2. X 36 linahinnad eelmise nädala tasemele, s. o. Võru-Petseri R sort 100 snt kg franko kokkustaja ladu.

Der Deutsche Leinenindustrielle teateil määritleti Lätis talupidajale väljamakstav linahind eelmise aasta tasemele, s. o. 140 santii mi kg R sordi alusel ja linatakk 90 santii mi kg, I sorti kanep 150 santii mi kg. Arvestades uut lati kurssi, vastab see hind enam-vähem praegusele lina maailmaturu hinnale.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal oli maal raudteejaamades kiire seemnekartulite kokkuvõtmine. Peale Virumaa tulid veel mõned vagunid kartuleid Harju- ja Järvamaalt.

Tallinna lades sorditakse praegu neid seemnekartulite, mis on määratud ekspordiks käesoleva nädala lõpul.

Läinud nädalal saadeti L. Ameerikasse seemnekartuleid 2500 kv. Peale seemnekartulite läks veel välja 2000 kv. söögikartuleid.

Senini väljaveetud seemnekartul on olnud kõik sort Majesteet.

Peale Majesteedi on veel maalt ostetud varajast kollast, kuid selle väljasaatmisega läheb veel aega, sest varajane kollane lähed seemnekartulina peamiselt Itaaliasse, kus aga seemnekartuli ost algab hiljem.

Söögikartulite väljavedu lähematesse riikidesse—Soome ja Rootsi—pole veel alanud.

Võib loota, et lähemal ajal Viru rannikul algab kartulite vedu Soome, sest mõned purjekad on juba tulnud Viru randa.

Rootsi aga niipea pole loota kartulite väljavedu.

Kartulihindades läinud nädalal muudatusi polnud. Peale tärkliisvabrikute ka üksikud piiritusvabrikud alustasid kartulite kokkustust. Piirituse hinnad ja normid on veel välja kujunemata.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 5. X. noteeriti järgmised hinnad.

Seemnekartul: Majesteet kr. 3.60—4.60 kv. Varajane kollane kr. 4.00—4.60 kv.

Seemnekartulihinnad vastavalt tunnustamise klassile ja valikule.

2. Tööstuskartul: tärkliisvabrikutes kr. 1.80—2.20 kv. ehk 10 snt. tärkliise %. Piiritusvabrikutes kr. 2.00—2.20 kv.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljade noteerimiskomisjon määras omal viimasel koosolekul eksporditavatele aedviljadele järgmised hinnad: sigisõuntele 28—30 snt, kg, taliõuntele 30—32 snt kg, sibulale 14 snt kg, sigureile 14—15 snt kg

ja jõhvikaile 17 snt kg. Tegelikult aga sibulaid ei ostetud sellise hinna eest ekspordiks, kuna soome turu seisund on sibulate hinna suhtes võrdlemisi halb ja soomlased ei soovi osta meilt sibulaid praeguse hinnakonjunk-

tuuri juures. Ka taliõunte hind on praegu turul odavam mõne sendi võrra noteeritud, kuna ekspordiks taliõunu veel ei saadeta, mistõttu pakkumine on muutunud elavamaks nõudmisest. K. a. on ka sibulõunte saak meil võrdlemisi hea ja kauba pakkumine suur.

KALATURG. — FISH MARKET.

Läinud nädalal kestnud halbade ilmade mõjul nõrgenes kalasaak, mistõttu vähenes ka kalakauba väljavedu. Nädala kestel veeti välja elus- ja värskekala 21 000 kg. Sellest elusangerjaid 17 000 kg, koha 1 500 kg, latikat 1 200 kg, haugi 750 kg, lõhe ja iherust 230 kg, väiksemal arvul teisi kalasorte.

Elusangerja hind nõrgenes. Ekspordõridele maksti rändangerjast 125 s kg-st, paigaangerjast 105 s. kg, kalureile 90—115 s kg. Koha tuli peamiselt Peipsist, millest maksti rannikul 65—75 s kg. Halbade ilmade mõjul oli ka siseturu-kalakaubandus vaikne. Suurkalasorte müügil vähe, kuid nõudmine arenes tagasihoidlikult, mistõttu hinnas väike muudatus. Tähtsamate suurkalasortide hinnad: lõhe tervelt, marjaga 250—300 s kg, niisaga 120—150 s kg. Iherus (merefõrell) suuruse ja väärtuse järgi 120—160 s kg, koha 80—100 s kg, haug 30—40 s kg, ihes (Peipsi siig) 50—80 s kg, latikas 30—35 s kg, ahven 25—40 s kg.

Möödunud kuul arenes kilupüük võrdlemisi rahuldavalt Tallinna ja Saaremaa rannikvetes, kuna Paldiski rajoonis oli kilusaak kehv. Tallinna kalasadama kaudu tuli kalakaupa sisse septembris võrreldes l. a. sama ajaga:

Möödunud nädalal veeti meilt välja õunu 15 394 kg, jõhvikaid 3 004 kg ja konservitud kurke 34 kg.

Siseturu hinnad püsisid enamvähem m. n. hinna tasemel.

	1936		1935	
	kg	kr	kg	kr
Kilu	131 900	30 997	40 580	8 742
räimi	67 080	8 720	75 410	8 397
teisi värskekalasorte	13 540	3 600	8 690	2 998
suutsukalu	5 300	1 855	7 600	2 280
Kokku	217 820	45 172	132 280	22 412

K. a. septembris tuli seega Tallinna kalasadama kaudu kilu sisse 131 900 kg 30 997 kr. väärtuses. Kilu keskmiseks hinnaks kujunes 23,5 s kg. Kuna l. a. septembris tuli kilu vaid 40 580 kg 8 742 kr. väärtuses, keskmise hinnaga 21,5 s. kg, seega on tänavune kilusaak mitmekordselt suurem ja hind tunduvalt kõrgem.

Räimesaak oli kuu algul nõrk, kuid paranes kuu lõpupoole, nii et k. a. septembris tuli kalasadama kaudu sisse veidi vähem kui l. a. Kuid kalasadamas makstud hind on kõrgem: kuu keskmine 13 s kg, l. a. vaid 11 s kg. Üldiselt tuli kalasadama kaudu enam sisse kalakaupa koguselt 85 500 kg, mille rahaline väärtus on enam kui kaks korda suurem kui l. a. Saaremaa kilupüük areneb endise hooga. Rannikul maksti 14—15 s kg, räimetoodang nõrk.

Rahuldavalt areneb ka tursapüük Saaremaa rannikvetes, kuid hinnad madalad. Kurressaare turul maksus tursk 10—15 s kg, rannikul 4—8 s kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

Kartulisaak Inglises — *Potato Crop in England.*

Hindamisel l. IX s. a. näitavad, et kartulisaak Inglises on keskmiselt 6 tn per aaker, mis on 0,4 tn võrra väiksem kui 1926—1935. a. keskmine ning 0,2 tn väiksem kui l. a.

keskmine. Vihmane ilmastik juunis ja juulis mõjusid halvasti kartulitoodangu kujunemisele ning arendasid teatavaid kartulihaigusi, mistõttu kannatas kartulikvaliteet.

Kartulitoll Inglises. — *Potato Import Duty in England.*

Hilise kartuli sisseveetoll on l. IX s. a. alates £ 1.— per tn. (26. III 36.—30. VI 36. oli

hilise kartuli sissevedu tollivaba, l. VII 36.—31. VIII 36. — £ 2.— per tn).

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Eestis kehtivad kaubandus- ning maksete õiendamise lepingud.

Trade and Clearing Agreements in Force in Estonia.

Riigi Teataja aasta
ja nr.

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1923—182/183	Eesti-Rootsi kaubanduskokkulepe	7.7.1923	2.11.1923
1935—38	Eesti-Rootsi maksete õiendamise kokkulepe	26.3.1935	1.4.1935
1924—18/19	Eesti-Taani kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1924—18/19	Eesti-Islandi kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1925—189/190	Eesti-Norra kaubanduskokkulepe	29.8.1925	21.12.1925
1926—32	Eesti-Briti kaubandus- ja laevandusleping	18.1.1926	3.5.1926
Eesti-Briti kaubanduslepingu alusel kasustavad Eestis enamsoodustatud riigi käitlust ka Briti asumaad. Nimetatud käitlus hakkas kehtima Kanada kohta erilisel kokkuleppel 1.9.1928.			
1934—68	Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingut täiendav kaubanduskokkulepe	11.7.1934	8.9.1934
1925—189/190	Eesti-Hollandi kaubandusleping	22.7.1924	19.5.1926
1935—92	Eesti-Hollandi kaubandus- ja maksete õiendamise kokkulepe	12.10.1935	27.10.1935
1926—31	Eesti-Am. Ühendriikide sõprus-kaubandus- ja konsulaarleping	23.12.1925	22.5.1926
1926—36	Eesti-Sveitsi kaubandusleping	14.10.1925	31.5.1926
1927—32	Eesti-Belgia-Luxembourgi kaubandus- ja laevandusleping	28.9.1926	5.6.1927
1935—59	Eesti ja Belgia-Luxembourgi maksete õiendamise leping	19.6.1935	10.7.1935
1931—50	Eesti-Belgia koloniaalvalduste tollivahekordade korraldamise kokkulepe	23/24.4.1931	4.7.1931
1927—61	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevandusleping	4.1.1927	9.12.1927
1933—56	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevanduslepingu muutmiskokkulepe	22.2.1933	3.11.1933
1927—110	Eesti-Poola kaubandus- ja laevandusleping	19.2.1927	15.2.1928
Osaliselt: Täielikult: 24.4.1931			
1929—74	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu lisaprotokoll	5.7.1929	24.4.1931
1931—38	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu Danzigi Vabalinnale laiendamise kokkulepe	9.4.1931	24.4.1931
1936—28	Eesti-Poola kaubandusprotokoll	23.3.1935	4.4.1936
1928—28	Eesti-Läti ajutine majandusleping	25.3.1928	16.4.1928
1931—55	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkulepe	3.6.1931	22.7.1931
1932—92	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendamise protokoll	14.11.1932	26.1.1933
1935—108	Eesti-Läti vahelise ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendusprotokoll lisaprotokoll selle juurde kuuluva lõpp-protokoll ja nootidega	7.12.1935	1.1.1936
1935—39	Eesti-Läti maksete õiendamise leping	10.4.1935	29.4.1935
1935—108	Eesti-Läti maksete õiendamise lepingu täiendusprotokoll	7.12.1935	1.1.1936
1928—47	Eesti-Tšehhoslovakkia kaubandusleping	20.6.1927	17.7.1928
1928—52	Eesti-Bulgaaria ajutine kaubanduskokkulepe	11.2.1928	24.7.1928
1928—48	Eesti-Lõunaslaavia kaubandus- ja laevandusleping	1.2.1928	10.9.1928
1929—1	Eesti-Itaalia kaubanduskokkulepe	1.7.1928	27.2.1929
1929—44	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevandusleping	15.3.1929	29.5.1929
1930—47	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise kokkulepe	28.9. ja 7.10.1929	30.6.1930
1930—54	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	11.7.1930	20.7.1930
1931—1	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	30.10.1930	11.1.1931
1932—28	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	16.8.1932	6.4.1932
1933—60	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	27.4.1933	6.7.1933
1933—65	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	27.7.1933	7.8.1933
1936—34	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise needid	22.2.1936	27.4.1936
1932—30	Eesti-Prantsuse maksete õiendamise kokkulepe	26.3.1933	5.4.1932
1929—34	Eesti-Austria kaubandus- ja laevandusleping	11.12.1928	4.7.1929
1929—37	Eesti-Saksa kaubandus- ja laevandusleping	7.12.1928	29.7.1929
1935—21	Eesti-Saksa kaubanduskokkulepe ja selle lõpp-protokoll	4.1.1935	14.1.1935
1935—108	Eesti-Saksa kaubanduskokkuleppe lisakokkulepe ja selle lisad	29.11.1935	1.1.1936
1929—71	Eesti-NSVL-u kaubandusleping	17.5.1929	19.9.1929
1935—14	Eesti-NSVL-u kaubanduskokkulepe	31.10.1934	1.1.1935
1929—71	Eesti-Ungari kaubandus- ja laevandusleping	29.4.1929	10.11.1929
1929—95	Eesti-Portugali kaubanduskokkulepe	22.8.1929	16.1.1930
1930—94	Eesti-Rumeenia kaubanduskokkulepe	30.8.1930	12.3.1931
1930—56	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevandusleping	16.9.1929	18.5.1931

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1938—8	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise kokkulepe	17.10.1932 ja 17.1.1933	17.1.1933
1935—30	Eesti-Türgi kaubandus- ja maksete õendamise leping		13.3.1935
1931—53	Eesti-Soome kaubandus- ja laevandusleping		11.4.1931
1934—78	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkulepe		5.7.1934
1935—93	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkuleppe muutmise noodid	9.10. ja 24.10.1935	1.11.1935
1936—32	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkuleppe muutmise protokoll		3.4.1936
1934—27	Eesti-Leedu kaubandusleping		13.1.1934
1934—61	Eesti-Jaapani kaubanduskokkulepe		21.6.1934
1935—48	Eesti-Hispaania esialgne kaubandus- ja maksete õendamise leping		8.5.1935

SOOME. Soome kaubalaevastik ja selle osatähtsus välismaavedudes.

Finnish Merchant Marine and Its Relative Importance in Foreign Shipping.

Soome kaubalaevastiku suurus oli k. a. algul 858 laeva, brutotonnaaziga 504 961, sellest oli 528 aurikut — 417 804, 31 mootor-laeva — 13 493, 131 purjelaeva abimootoriga — 14 935 ja 168 purjelaeva — 53 729 br.-reg.-tn. I. VII k. a. oli Soome kaubalaevastiku suurus 862 laeva, brutotonnaaziga. 523 053. Sellest oli 537 aurikut — 438 473, 32 mootor-laeva — 13 529, 130 purjelaeva abimootoriga — 15 266 ja 163 purjelaeva — 55 785 br.-reg. tonni.

Soome laevade osatähtsus välismaavedudes kaupade kaalu järgi oli:

	Sisse- ja väljaveos	Väljaveos	Sisseveos
1926	10,0%	7,4%	24,5%
1930	22,7%	19,3%	30,0%
1931	20,3%	24,6%	33,2%
1932	34,0%	28,0%	49,7%
1933	36,7%	31,5%	50,4%
1934	35,3%	29,9%	49,4%
1935	37,3%	31,9%	52,1%

1935. a. kokkuvõtete järgi toimus kaupade vedu Soomest välismaile järgmiselt: suur

osa segakaubast viidi soome laevadel; paber ja puupapp viidi peale soome laevade suuris koguseis veel rootsi, taani ja saksa laevadel; saetud metsamaterjali veeti soome ja rootsi laevadel; paberipuust vedasid saksa laevad enam kui 50%; propse vedasid kõige rohkem soome laevad, järgnesid briti ja läti laevad; liipreid veeti saksa laevadel; mitmesuguseist kaupadest vedasid saksa laevad 53,8% jne. Sisseveetavaist kaupadest toodi 1935. a. soome laevadel kivisütt ja koksi üle 50%, vilja toodi suuremosalt soome ja rootsi laevadel, masinad, raud ja muu raske kaup ning segakaup toodi suuremosalt soome ja saksa laevadel.

Laevade teenistus vedudest oli 1920. a. 205 milj. Smk., 1925. a. 170 milj. Smk., 1930. a. 250 milj. Smk. ja 1935. a. 410 milj. Smk. (tulud võetud ümmarguselt). Laevadel on tegevad 10 500 meremeest.

Reisijaist kasustas soome laevu 1935. a. — Soome saabujad 57,5% ja Soomest lahkujad 56,4%.

Soome kaubalaevastiku olukorra parandamise küsimusi.

Plans to Improve the Condition of Merchant Marine.

Soome kaubalaevastiku praegust koostist, laevasõidu julgeolekuks ja ühenduste pidamiseks tarvilike ehitiste ja abinõude praegust seisundit, oma „laevaliine” poliitikat ja laevandusele antavat valitsuse abi ja toetust ei peeta asjatundjate poolt laevandusega tegutsevaist organisatsioonidest otstarbekaks ega küllaldaseks. Nõutakse kiiret ja põhjalikku parandust. Peapuudustena on toodud ette järgmist. Soome laevastiku koostis ei ole aja

kõrgusel, sest see koosneb enamuses vanust laevadest. Omal ajal, kui tunti suurt puudust oma laevade järele, osteti palju vanu laevu, mis tõstsid Soome kogutonnaazi tunduvalt, kuid seda peeti eelastmeks moodsa tonnaazi muretsemisel, milleks ei olnud kohe võimalusi. Tegelik areng on aga näidanud, et moodsate laevade juurdetulek on väga visa, kuigi hakkab ilmema vanade laevade piiratud kasutamisevõimalusi. Neid ei saa hästi

tarvitada muuks kui metsamaterjalide ja siite veoks (kasustamine tselluloosiveoks on juba võimatu), rääkimata sellest, et vanad laevad ei ole ökonoomilised ega võistlusvõimelised teiste riikide moodsamate laevadega. Et juhuslikele vedudele, mis on ainsamaks väljavaateks vanule laevadele, ei peeta võimalikuks oma kaubalaevastiku tuleviku rajamist, püsib praegu kõige tõsisemalt päevakorral probleem, kuidas saaks laevade koosseisu uuendada kõige kiiremalt ja otstarbekamalt. Teiseks suureks puuduseks on laevasõiduteede praegune korrashoid ja liiklemise korraldus. Leitakse, et ei ole küllaldaselt asetatud meremärke, küllaldaselt süvendatud sõiduteid madalamais kohis ega ehitatud märk-tulesid, mis sõltuvat kõigepealt sellest, et riik annab väga vähe raha sääraseiks otstarbeiks. Samuti ei peeta ajanõuete kõrgusel talvise liiklemise kaitset jäämurdjate poolt. Jäämurdjaid ei jätku ja need ei ole tihti küllaldaselt tugevad jääraskuste kõrvaldamiseks. Ka siin nõutakse kiiret parandust. Suureks puuduseks peetakse, et Soome ei ole ühtegi korralikku laevaliini peale Balti ja Põhjamere liinide, sest leitakse, et ainult korralikkude liinide loomisega ja ühenduste pidamisel otstarbekate laevadega võib loota tagajärgedele rahvusvahelisel prahiturul. Soome ei hindavat küllalt seda tähtsust ja eriti olevat ebasoodus riigivõimu suhtumine säärase liinide korraldamiseks. 1926. a. loodud Lõuna-Ameerika liin tõendas, et säärane ühendus on vajalik ja otstarbekas, kuid enne, kui jõutaks seda liini töötada sisse, võttis valitsus oma rahalise toetuse ja jättis algatajad raskusis. Ilma riikliku toetuseta, vähemalt miikaua, kui mõni uus liin hakkab tegutsema suurema koormisega, ei leita olevat võimalik mõelda liinide asutamisele kaugemaisse riigesse ja sellepärast soovitakse ja loodetakse, et riigivõim tuleb appi, muutes oma senist tagasihoidlikku poliitikat laevanduse arendamisel. Laevastiku uuendamiseks on olemas kaks võimalikku teed — järkjärguline uuendamine eraalgatusel ja erakapitali

jõu kohaselt, mis teed senini käidud, ning laevastiku uuendamine ja ajakõrgusele tõstmine kiirendatud tempos riigi rahalisel abil. Eraalgatust laevanduse ümberkorraldamiseks peetakse mitmeti raskendatuks juba krediidi saamisel ettetulevate raskuste pärast. PANGAD ei anna heal meelel laevadele hüpoteegilaene ja kui laene antakse, on laenu %-% kaudu kõrged. Et see nii on, selle tõenduseks tuuakse asjaolu, et kogu kaubalaevastik, arvatud kaasa ka praamid, on koormatud ainult 10% suuruse võlaga koguväärtusest. Tunnistatakse möödapääsmatuks, et laevaomanikele antakse kasutamiseks suuremaid summasid — vastuvõetavate %-%-ga, kui tahetakse, et Soome laevandusala ei jääks maha üldarengust ja püsiks võistlusvõimelisena. Et sisemaisel rahaturul on väga soodus olukord ja palju vabaraha, ei leita paranduste soovijate poolt mingisuguseid ülepääsmata raskusi põlevamate küsimuste korraldamiseks. Ühenduses sellega tuletatakse aga meelde ka seda, et 1928. a. loodi eriseadusega laevanduse arendamisfond, mille kasustamine oleks nüüd kõigiti ajakohane, kuid et möödunud kaheksa aasta jooksul sinna fondi ei makstud mingisuguseid summasid, ei saa seda arvestada enne, kui riigiasutised, kes on kohustatud täitma seadusi, loovad fondi tege-likultki.

Soome laevanduse päevaküsimused leidsid üksikasjalist ja põhjalikku käsitlust Soome II laevanduskongressil, mis peeti augusti lõpus Helsingis ühel ajal mereliiklemise puutuva näitusega Messuhallis. Kongressi soovil käis hiljem eridelegatsioon valitsuse jutul tungiva ettepanekuga, et võetakse täitmisele 1928. a. seaduse määrused laevanduse erifondi loomiseks kõige kiiremas korras ja et seks määratakse sinna fondi k. a. ka lisaelarve või eriettepaneku korras 50 milj. Smk. ja lähemal aastail veel 25 milj. Smk. Valitsuse esindajate poolt lubati delegatsioonile võtta küsimust kaalumisele kõige heatahtlikumalt.

BELGIA.

Seakatk Belgias. — *Pig Pest in Belgium.*

Belgias on viimasel ajal tulnud korduvalt ette seakatkjuhtumeid. Valitsuse poolt on

antud täpsaid ja karme eeskirju seakatku levimise piiramiseks.

LEEDU.**Leedu suhkruvabriku peakoosolek.***General Meeting of „Lietuvos Cukrus“, Ltd.*

Neil päevil peeti Kaunasas Põllutöökojas a./s. „Lietuvos Cukrus“ peakoosolekut, mida juhatas rahaministri abi I. Indrišiunas, riigikassa kui suurima aktsionäri esindajana. Pikema ettekandega esines juhatuse esimees J. Norkaitis (Välismin. majand. dep. direktor), puudutades a/s 5-aastast tegevust. Selle aja jooksul on põllumeestele makstud suhkrupeedide eest 27 milj. litti, töölisile — 2,5 milj. litti, raudteele veokulusid — 4,5 milj. litti, riigikassale aktsiisimaksu, tulumaksu jne. näol — 36,8 milj. litti, muud kulud — 7 milj. litti. Praegu on a/s-l 2 suhkruvabrikut, millede väärtus on 12,5 milj. litti. Tänavu ehitatakse suhkrupuudri valmistamiseks vastav veski ja Mariampolé vabriku juurde teine suhkruladuruum. Kuna on raskusi teisejärgu saaduste realiseerimiseks, on kavatsus ehitada piiritusvabrik melassi töötlemiseks. Nüüd kus on juba valmis teine suhkruvabrik, loodetakse katta kogu suhkrutarvidust riigis. Varemalt ulatus suhkrutarvitust Leedus 27—28 tuh. tn-ni aastas. L. a. langes see 16,5 tuh. tn-ni. Peale suhkruhinna alandamist 1,25 lilitil 1-le litile on suhkrutarvitust tõusnud tunduvalt: tänavu esimese 8 kuu jook-

sul tarvitati suhkrut sama palju kui kogu l.a. jooksul, seega arvatakse, et suhkrutarvitust tõuseb tänavu 22 tuh. tn-ni.

Esitatud aruandest selgus, et „Lietuvos Cukrus'e“ bilanss ulatus 30. VI s. a. 27.25 miljoni litini.

Aktsiakapital on 6 milj. litti, tagavarakapital — 1,125 milj. litti, amortis. kapital — 2,9 milj. litti, erifond — 1,2 milj. litti, puhaskasu — 1,765 milj. litti.

Möödunud hooajal valmistati valget suhkrut 22 040 tuh. tn 10,5 milj. liti väärtuses, kollast suhkrut — 110,3 tn 44,9 tuh. liti eest, melassi — 4 274 tn 221,4 tuh. liti ja suhkrupeedijäänuseid — 64 169 tn 204 tuh. liti eest.

1936/37. a. hooajal on nähtud ette töötleda 160 tuh. tn suhkrupeede, saades 256 tuh. kotti à 100 kg suhkrut. 1936/37. a. eelarve võeti vastu ettepanud ulatuses — 14 187 000 litti, kusjuures Mariampolé suhkruvabriku kulud oleksid 6 322 milj. litti ja Paventis'e — 6,5 milj. litti.

Praegu makstakse 1 tsntn (50 kg) suhkrupeedide eest põllumeestele 2,20 litti, kuid tuleval aastal kavatakse maksta mitte üle 2 liti tsntn.

INGLISE.**Briti väliskaubandus augustis ja esimese 8 kuu kestel.***British Foreign Trade during The First 8 Months.*

Briti sissevedu oli k. a. augustis väiksem kui juulis, kuid 12% võrra suurem kui augustis 1935. Väljavedu oli augustis tunduvalt väiksem kui juulis, kuid 1% võrra suurem kui m. a. augustis.

Väliskaubanduse läbikäik 8 esimese kuu kestel näitas suurt tõusu, eriti sisseveo alal (12%). Väliskaubanduse läbikäik esimese 8 kuu kestel 1000 £:

	1936	1935	Suurenemine
Sissevedu . . .	556 824	479 044	57 580
Väljavedu . . .	233 170	277 737	5 433
Reeksport . . .	41 690	36 744	4 946

Väliskaubanduse passiivsus on 1936. a., võrreldes eelmise aastaga, tunduvalt suurenenud ja nimelt £ 165 milj. £ 212 milj.-le.

Kuigi briti väliskaubanduse bilanss on halvenenud, vaadatakse sellele kui loomulikule kaubanduse arenemiskäigule. Eksportkaubanduse väikest tõusu põhjustas asjaolu, et kahele tähtsamale eksporttööstusele — söe- ja puuvillatööstusele — on väljaveo väljavaated nõrgad. Teisel tööstusaladel, mis töötavad küll täie koormisega — raua-, terase- ja masinatööstus, ei ole võimalust ega põhjust suurendada eksporti, kuna sisemaised tellimised on endiselt suured. Eksport on suurenenud villa, kunstsiidi, naha ja muude väiksemate tööstussaaduste arvel.

Sisemaiste suurte tellimiste puhul osutub möödapääsmatuks suurendada sissevedu masinaosade ja peamiselt toormaterjali alal. Rahva ostujõu suurenemise tõttu on suurenenud toitainete sissevedu.